

ATVIRAS LAIŠKAS

Lietuvos šachmatų federacijai, tarybos nariams, Lietuvos šachmatų bendruomenei

Gerbiamieji,

mintis parašyti šį atvirą laišką brendo jau seniai, metai iš metų matant tą pačią netvarką ir nuolatinį savųjų interesų iškėlimą virš bendrųjų visus mus vienijančioje institucijoje – Lietuvos šachmatų federacijoje. Tebūnie tai mūsų klaida, kad šis laiškas Jus pasiekia tik dabar.

Mūsų kantrybės taurę galutinai perpildė neseniai paskelbti 2023 m. LŠF varžybų kalendoriaus projektas ir Lietuvos šachmatų lygos nuostatai, sukėlę ir atgaivinę daug minčių, kuriomis norime su Jumis pasidalinti.

LŠL

Pradėkime nuo Lietuvos šachmatų lygos (LŠL) nuostatų projekto. Iš tiesų, labai liūdna, keista ir skaudu matyti, kaip siekiant savų interesų įgyvendinimo yra žlugdomos ir žeminamos pagrindinės komandinės šachmatų varžybos Lietuvoje, kaip siekiama dirbtiniais būdais apriboti konkurenciją. Pagal LŠF kalendorių ir LŠL nuostatus, numatytas 1-asis LŠL etapas vyks tuo pačiu metu, kaip ir kitas oficialus renginys (beje, irgi įtrauktas į tą patį kalendorių) – individualus Europos klasikinių šachmatų čempionatas. Visiškai natūralu, kad minėtame Europos čempionate ketina dalyvauti net keletas aktyviai ir su rimtais siekiais šachmatais užsiimančių Lietuvos šachmatininkų, kurie įprastai mielai atstovauja Lietuvos komandoms LŠL – didmeistrai Tomas Laurušas, Paulius Pultinevičius (abu pastaraisiais metais atstovaujantys MRU-ROSK Consulting komandą), didmeistris Titas Stremavičius ir tarptautinio meistro normas raškantis jo brolis Pijus Stremavičius (įprastai atstovaujantys ŠBK „Kaunas“) bei Marijampolės Sūduvos komandos siela Rolandas Martinkus.

Tačiau jei niekas nepasikeis, šiemet minėti šachmatininkai galimybės kertiniu momentu padėti savo komandoms neturės – LŠL 1-asis etapas ne tik kad tiesiogiai kertasi su Europos čempionatu, tačiau jame yra numatyta sužaisti net keturis (!) turus. Niekam ne paslaptis, kad būtent 3-4 turuose (o kartais jau net ir 2-ame ture) neretai vyksta kovos, išsprendžiančios ar turinčios lemiamos įtakos visos LŠL rezultatams.

Daugiau nei akivaizdu, kad sudubliuojant varžybas yra bandoma kaip įmanoma labiau iš kovos dėl čempionų titulo eliminuoti dvi pastarųjų metų stipriausias Lietuvos komandas – MRU-ROSK Consulting ir ŠBK „Kaunas“ (MRU-ROSK Consulting laimėjo 3 iš paskutinių 4 LŠL, ŠBK „Kaunas“ LŠL laimėjo 2021 m., o 2022 m. liko antri), nes būtent šių komandų pagrindiniai, kertiniai žaidėjai tuo metu gins Lietuvos garbę Europos čempionate (pabrėžiame – ne kokiame nors komerciniame turnyre, o oficialiame Europos čempionate!).

Taip pat akivaizdu ir tai, kuriai komandai toks sprendimas yra itin palankus – ogi Panevėžio ŠK „Gigant Chess“, kiekvienais metais surenkančiai pajėgią sudėtį, tačiau niekaip neįrodančiai savo galybės prie lentų. Turbūt nieko nenustebins tai, kad Panevėžio ŠK „Gigant Chess“ vadovas yra Arvydas Baltrūnas – einantis ir LŠF direktoriaus pareigas, į kurias įeina ir varžybų kalendoriaus rengimas. Ir sutapk tu man taip... Interesų konfliktas? Ne, baikite, juk LŠF tokie dalykai

neegzistuoja. Ir iš tiesų, jokio konflikto nėra, nes jau eilę metų LŠF yra tik vienas - asmeninis A. Baltrūno - interesas.

Mūsų manymu, LŠF direktoriaus ir Panevėžio „Gigant Chess“ klubo vadovo A. Baltrūno bandymai nesąžiningu būdu eliminuoti konkurentus yra neteisėti, todėl reikalaujame LŠF tarybos ir direktoriaus persvarstyti LŠL nuostatus, sudaryti vienodas sąlygas visoms komandoms konkuruoti ir nebausti geriausių Lietuvos žaidėjų už atstovavimą Lietuvai.

Netvarka, neorganizuotumas ir nulis skaidrumo Federacijos veikloje

Nuo direktoriaus A. Baltrūno veiksmų (ar neveikimo) kenčia ne tik MRU-ROSK Consulting ar ŠBK „Kaunas“ komandos LŠL – ne, jau eilę metų kenčia visi šio puikaus žaidimo mėgėjai ir puoselėtojai Lietuvoje. Mums liūdna ir gaila dėl tų Federacijos veikloje (įvairiose rolėse) dalyvaujančių žmonių, kurie šioms veikloms atiduoda save ir aktyviai bando prisidėti prie šachmatų populiarinimo ir apskritai šachmatų ir šachmatininkų situacijos gerinimo Lietuvoje (aiškiausias, tačiau tikrai ne vienintelis, pavyzdys – gerb. R. Paliulionis). Tačiau visiškai negaila dėl tų, kuriuos į įvairias pozicijas Federacijoje pasikvietė pats A. Baltrūnas, ir kurie savo veiksmais (balsavimais) ir neveikimu įgalina visišką A. Baltrūno nebaudžiamumą ir galimybę tvarkytis Federacijoje kaip savo individualioje įmonėje.

Apie įvairaus plauko netvarką Federacijos veikloje, nuolatinį vėlavimą (su viskuo – pradedant nuostatais, baigiant oficialiomis registracijomis į tarptautinių federacijų turnyrus), bendravimo ypatybes, naudos sau (o ne visiems mums) ieškojimą jau sklendo legendos ir mitai – jų tiek daug, kad, nuoširdžiai, net nežinome, nuo ko pradėti šį „popuri“. Pabandykime.

(i) Kalendorius, nuostatai, varžybų organizavimas

Jau minėjome, kad Federacijos kalendorius 2023 m. buvo paskelbtas 2023 m. vasario mėnesį – ir tai yra tik pustuštis projektas, iš kurio asmuo gali susidaryti tam tikrą pirmą vaizdą, bet realiai planuoti vis tiek nieko negali. Federacijos organizuojamų turnyrų nuostatai neretai pasirodo prieš gerą savaitę iki starto, kartais prieš dvi, kažkokiais ekstremaliais atvejais gal yra buvęs NET vienas mėnuo. Lietuvos šachmatininkams taip gyventi, deja, yra pasidarę visiškai įprasta, tačiau tai toli gražu nėra normalu.

Kad ir kaip tam tikriems asmenims Federacijoje tai sudėtinga suprasti – Federacija būtų niekam nereikalingas darinys, jei jai nebūtų ko vienyti. Šachmatų šerdis Lietuvoje yra šachmatininkai, o ne funkcionieriai – tiksliau, taip turėtų būti, bet jau senokai nebėra. Federacija jau ilgą laiką šachmatininkų interesams tarnauja tik tiek, kiek yra absoliučiai minimaliai būtina tam, kad užsidėti kažkokį pliusiuką, kuris leistų asmenims toliau sėkmingai likti užimamose rolėse.

2023 m. kalendoriaus projekte visi įvairių amžiaus grupių čempionatai – ne per mokinių atostogas. Tokie dalykai gal ir buvo įmanomi ir normalūs ankstesniais laikais, kur mokykloms būdavo daugiau mažiau nusispjauti į praleistas pamokas – tačiau dabar? Jau gavome signalus iš įvairių potencialių jaunųjų dalyvių, kad jie paprasčiausiai negalės dalyvauti. Tiek to, svarbu pliusiukas bus užsidėtas.

2023 m. LT čempionato finalas – gegužę/birželį. Gal norite paklausti, kiek savo kalendorių į priekį yra susiplanavę mūsų stipriausi šachmatininkai? Kaip jiems planuotis savo tvarkaraštį, kai jau likus keliems mėnesiams iki čempionato jo datai yra duodama dviejų mėnesių paklaida?

Svajonių pasaulyje (Lietuvos šachmatininkams – nemažam kiekiui kitų federacijų atstovų tai yra normalus pasaulis), 2023 m. LŠF kalendorius būtų paskelbtas 2022 metų spalio/lapkričio mėnesiais, su tiksliais varžybų datomis ir bent preliminariais lokacijomis mažiausiai iki 2023 m. vasaros, ir galutinai užpildytas tiksliais iki metų pabaigos vyksiančių varžybų datomis ir vietomis ne vėliau nei einamųjų metų pradžioje. Tai įprasta, normali praktika, leidžianti visiems šachmatininkams bei jų atstovams turėti aiškų vaizdą ir planuotis. Gal kada nors...

(ii) *Nulis skaidrumo Federacijos veikloje*

Leiskite paklausti Lietuvos šachmatų bendruomenės – ką Jūs žinote apie LŠF veiklą? Kaip joje priimami sprendimai? Kaip sprendžiama, kokios varžybos, kada ir kur vyks? Kokiais kriterijais remiantis? Ką žinote apie Federacijos finansus? Kaip jie panaudojami?

Mūsų atsakymas yra – nieko, arba labai mažai. Susidaro įspūdis, kad nulinis skaidrumas yra neoficialus A. Baltrūno moto.

Dėka tam tikrų iniciatyvių bendruomenės veikėjų (pagrinde paminėtinas Andrius Paulauskas) dabar bent jau www.chessfed.lt puslapis yra tvarkomas ir nuolat atnaujinamas, ir jame galima rasti bent jau tam tikrų Federacijos tarybos posėdžių protokolus. Aišku, į beveik jokių klausimų jie neatsako, nes įprastai tai yra tiesiog „pristatė klausimą“ – „balsavo taip ir taip“ – „nuspręsta taip ir taip“ – bet vėlgi, pliusiukas užsidėtas. Daugelio protokolų nėra (paskutinis protokolus – 2022 m. kovo mėnesio, t. y. beveik metų senumo), daugybė protokolų atsiranda po „n“ laiko nuo susirinkimo, daugelyje protokolų matyti, kad dalyvauja minimalus kiekis narių, reikalingas kvorumui. Oficialios informacijos neturime, tačiau neoficialiame lygmenyje girdėjome, kad neretai sprendimai pirmiausia direktoriaus vienasmeniškai priimami, o tada vėliau, atgaline data susirinkimuose „įforminami“. Jei tai tiesa - ar Jūs juokaujate? Kuriame amžiuje ir kurioje valstybėje mes gyvename?

Pastaruoju metu LŠF veikla darosi vis labiau panaši į sovietinį CK, kur nariai yra visiškai atitrūkę nuo šachmatų bendruomenės, susirenka (o tiksliau – dažniausiai balsuoja „elektroniniu būdu“, t. y. net ir nesusirenka) tik balsuoti. LŠF yra prikurta galybė komisijų, tačiau nuoširdžiai dar nesame girdėję, kad su jomis ir jose esančiais asmenimis ir specialistais kas nors kokiais nors klausimais tartųsi ar kažką komunikuotų – tad kam jos?! Pliusiukų užsidėjimui. Praktikoje LŠF yra valdoma vienasmeniškai, ir tai niekam nėra paslaptis.

(iii) *Finansai*

Ši tema itin glaudžiai susijusi su aukščiau aptarta tema dėl nulinio skaidrumo Federacijos veikloje, bet nusprendėme ją išskirti.

Visi, kas bent kažkiek bendrauja su A. Baltrūnu, žino, kad jo mėgstamiausias atsakymas į praktiškai bet kokį su Federacijos veikla susijusį klausimą – „NĖRA PINIGŲ“.

Leiskite paklausti – o kažkas yra daroma tam, kad tų pinigų būtų? Per tokį milžinišką šachmatų bumą mes nesugebėjome susirasti alei jokių rėmėjų, alei jokioms sumoms. Tiek to, apie visišką negebėjimą ieškoti rėmėjų būtų galima rašyti ir rašyti, bet ne tai yra šio laiško pagrindinė mintis.

Esminis klausimas yra kitas – kaip visgi panaudojami tie Federacijos pinigai, kuriuos ji kasmet gauna iš biudžeto ir kitų įplaukų (narių mokesčių ir pan.?). Nors LŠF yra sudaryta Revizijos komisija, kuri, remiantis LŠF įstatais, net turi teisę reikalauti visos informacijos apie finansinę federacijos veiklą ir teikti apie tai ataskaitą visuotiniam narių susirinkimui, jai jokių klausimų dėl LŠF finansų valdymo, kaip suprantame, nekyla. Na, mums jų kyla ir nemažai. Pradedant tokiomis „smulkmėmis“ kaip kasmet iš biudžeto gaunamos lėšos aukšto meistriškumo sportininkų stovykloms su tikslu pasiruošti svarbiausiems čempionatams (nė vienas iš mūsų neatsimename nė vienos tokios stovyklos – ar lėšos tiesiog išgaravo?) ir baigiant direktoriaus atvykimu į, pavyzdžiui, Vilniuje organizuojamą Lietuvos šachmatų čempionato finalą, apsigyvenimą viešbutyje visai turnyro trukmei (be abejo, Federacijos lėšomis) ir apsiųsišką turnyrinėje salėje tik per atidarymą bei uždarymą. Galbūt tai buvo reikalinga kokiais nors kitais tikslais, bet kas žino? Tam ir reikalingas skaidrumas!

Mes norime suteikti galimybę Federacijai ir asmeniškai A. Baltrūnui panaikinti bet kokias abejones dėl skaidrumo valdant Federacijos finansus, todėl **siūlome atlikti nepriklausomą ir nešališką Federacijos finansinės veiklos auditą**. Žinoma, tokiam auditui Federacijoje NĖRA PINIGŲ. Ne bėda – **mes pažadame surinkti lėšas ir apmokėti visas tokio audito išlaidas**. Federacijai tai nekainuos nė vieno cento. Ar yra kokių nors priežasčių atsisakyti tokio pasiūlymo?

(iv) Federacijos santykis su bendruomenės nariais

Kaip jau minėjome, Federacija yra reikalinga tik tiek, kiek ji vienija bendruomenės - šiuo atveju šachmatininkų bendruomenės – narius ir veikia jų interesais. Ji atsakinga už bendrą šachmatininkų bendruomenės „dvasią“, kultūrą.

Pastaruoju metu jubiliejus šventė žymūs ir Lietuvos šachmatams daug nusipelnę asmenys, tokie kaip Šarūnas Šulskis, Vaidas Sakalauskas, Virginijus Grabliauskas – ar kažką iš Federacijos ta tema girdėjome? Niekas neprašo skirti jiems buto ar rentos kaip senais laikais, tačiau šie asmenys tikrai nusipelnė bent paprasčiausio „ačiū“ su kažkokiu bent minimaliu pagerbimu. Tokie dalykai dabartiniam LŠF direktoriui svetimi – juk jie niekaip netarnauja asmeniniam interesui. Šiemet jubiliejus švęs ir vieni geriausių visų laikų Lietuvos šachmatininkų E. Rozentalis ir V. Mališauskas. Ar bus pasitaisyta? Vargu.

Pernai šaunios mūsų „Open“ ir moterų rinktinės iškovėjo fantastiškus pasiekimus pasaulinėje šachmatų Olimpiadoje. „Open“ komanda apskritai pasiekė rezultatą iš kosmoso srities, patekdama į Olimpiados dešimtuką, o moterys ne tik užėmė labai aukštą vietą, bet ir laimėjo Olimpiados „B“ grupę. Ar kažką šia tema iš Federacijos girdėjote? Ar buvo bent koks pagerbimas? Ar kažkas už šiuos laimėjimus buvo pagirti, paskatinti? Galbūt paskatinti nebent žodžiais „Lietuvos šachmatai“ Facebook puslapyje, to paties A. Paulausko (ačiū jam už tai).

Kad ir kaip keistai nuskambės, iš dalies net gaila, kad mūsų rinktinės būtent dabar pasiekė tokius šaunius rezultatus. Kodėl gaila, paklauskite? Nes dabar funkcionierių tai naudojama kaip priedanga.

„Juk viskas puiku, šauniai dirbame, padedame, žiūrėkite, kokie rinktinių rezultatai!“. Mes drįstame pasakyti priešingai – rinktinės tokius rezultatus pasiekė ne dėl kažkokios pagalbos iš Federacijos pusės, o nepaisant jokios apčiuopiamos pagalbos iš Federacijos nebuvimo. Ir todėl rinktinių nariai, jų treneriai, vadovai yra tik dar didesni šaunuoliai. Ačiū Jums!

Reali situacija su mūsų stipriausiais šachmatininkais yra ženkliai liūdnė. Deimantę Daulytę jau praradome (objektyvumo tikslais pasisakome, kad galbūt jos išsaugoti ir nebuvo įmanoma – tačiau kad tam nebuvo dedamos absoliučiai jokios pastangos irgi yra faktas), o kai kurie „auksinės“ rinktinės nariai jau rimtai svarsto apie ryšių su LŠF nutraukimą ir potencialiai perėjimą į kitas federacijas, nes su dabartine nemato jokių perspektyvų susišnekėti ar bendradarbiauti.

Reziumuojant, iš visos širdies tikimės ir laukiame Lietuvos šachmatų bendruomenės aktyvios reakcijos į šį viešą laišką – išreikškite savo nuomonę viešai, jei laiškui pritariate, bet taip pat netylėkite ir jei jam nepritariate. Mums būtina kalbėtis, diskutuoti ir ieškoti sprendimų. Taip pat laukiame reakcijos ir veiksmų iš asmenų, turinčių realią sprendimų priėmimo galią Federacijoje – neleiskite nebaudžiamai viešpatauti vienam asmeniui, kuriam seniai neberūpi bendri Lietuvos šachmatų bendruomenės interesai.

Gens Una Sumus.

PASIRAŠO:

Vaidas Sakalauskas

Tautvydas Vedrickas

Paulius Pultinevičius

Tomas Laurušas

Rokas Klabis

Vaidas Šetkauskas

(kiti laiško turiniui pritariantys asmenys – Facebook grupės „Apie šachmatus“ viešo įrašo komentaruose)